

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕҢЕШИНЕ
ДЕПУТАТТАРДЫ ШАЙЛООГО КЫСКА МӨӨНӨТТҮҮ
БАЙКОО ЖҮРГҮЗҮҮНҮН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫ БОЮНЧА

ОТЧЕТ

БАЙКОО ЖҮРГҮЗҮҮ МӨӨНӨТҮ
4 ОКТЯБРЬ 2020

Бул отчет америка элинин Эл аралык өнүгүү боюнча АКШ Агенттиги (USAID) аркылуу көрсөтүлгөн жардамдын негизинде жеткиликтүү болду. «Жалпы иш» Коомдук фонду басылманын мазмунуна жоопкерчиликти алат, бул басылма USAIDдин же АКШ Өкмөтүнүн позициясын сөзсүз чагылдырбайт.

Мазмуну

КЫСКАРТУУЛАР	4
БИЗ ЖӨНҮНДӨ	5
ДОЛБООР ЖӨНҮНДӨ	6
ШАЙЛОО КҮНҮНӨ БАЙКОО ЖҮРГҮЗҮҮНҮН НАТЫЙЖАЛАРЫ	7
Шайлоо күнүнө байкоо жүргүзүү методологиясы	7
Добуш берүү күнү	7
Шайлоо участкаларынын ачылышы	8
Добуш берүү жана шайлоочулардын келиши	9
Жабуу жана добуштарды эсептөө	11
Мобилдик байкоо жүргүзүү	12
Добуш берүү күнүндөгү бузуулар	13
Тиркеме 1. Бузуулар жөнүндө маалыматтар боюнча таблица	16

КЫСКАРТУУЛАР

КР	Кыргыз Республикасы
АЭУ	Автоматтык эсептөөчү урна
БШК	Борбордук шайлоо комиссиясы
БТШК	Бишкек территориалдык шайлоо комиссиясы
ТШК	Территориалдык шайлоо комиссиясы
УШК	Участкалык шайлоо комиссиясы
БК	Башкы кеңсе
МКК	Мамлекеттик каттоо кызматы
УМБ	Узак мөөнөттүү байкоо жүргүзүү
КМБ	Кыска мөөнөттүү байкоо жүргүзүү
БШК	Борбордук шайлоо комиссиясы
ЖӨАБ	Жергиликтүү өз алдынча башкаруу
КП	Календардык план
БӨУ	Бейөкмөт уюм
КФ	Коомдук фонд
ДПЭ	Добуштарды параллель эсептөө
СП	Саясий партия
АК	Аймактык координатор
ЖМК	Жалпыга маалымдоо каражаттары
КР КМ	Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамы
КР КЖК	Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодекси
КР ЖПК	Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодекси
КР АПК	Кыргыз Республикасынын Административдик-процесстик кодекси
КР ЖПК	Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодекси
ЕККУ	Европадагы коопсуздук жана кызматташтык уюму
ЕККУ АУДИБ	Адам укуктары жана демократиялык институттар боюнча Бюро
ЮСАИД (USAID)	Эл аралык өнүгүү боюнча АКШ Агенттиги

БИЗ ЖӨНҮНДӨ

“Жалпы иш” коомдук фонду – Кыргыз Республикасындагы шайлоолорго мониторинг жүргүзүү, жарандык билимдин деңгээлин жогорулатуу долбоорлорун ишке ашыруу, жарандардын өлкөнү башкаруу процесстерине активдүүрөөк катышуусуна жардам көрсөтүү үчүн түзүлгөн коммерциялык эмес уюм.

Фонд Шайлоолорго көз карандысыз байкоо жүргүзүүнүн глобалдык стандарттарынын Декларациясына кошулган. Бул документ беделдүү Шайлоолорго улуттук байкоо жүргүзүүчүлөрдүн глобалдуу тармагынын (Global Network of Domestic Election Monitors) базалык документи. Дүйнөнүн 89 өлкөсүндөгү 251 уюм шайлоо процессине көз карандысыз мониторинг жүргүзүүнү камсыз кылуу үчүн ушул документти кабыл алышкан.

“Жалпы иш” коомдук фондунун миссиясы - аралашуу, дискурс жана коомдук көзөмөлгө катышуу менен өлкөдө кабыл алынган чечимдердин сапатына таасир этүүчү мүмкүнчүлүктөрдү жарандарга түзүп берүүгө көмөктөшүү.

Биздин багыт - коом, мында жарандар коомдун бирдей укуктагы мүчөлөрү катары бардык деңгээлдердеги чечимдерди кабыл алуу иштерине катышып, демократиялык процесстерде алар да мааниге ээ экендигин сезе алат.

“Жалпы иш” коомдук фондунун ишмердүүлүгү бийлик жана эл менен конструктивдүү өз ара иштешүүнү калыптандырууга багытталат. Андан сырткары саясий маанилүү процесстерге мониторинг жүргүзүү, жарандардын укугу жана эркиндигин коргоо максатында чечимдерди кабыл алып, аларды алдыга жылдырууда ачыктыкты камсыздоо, өлкөнүн демократиялык туруктуу өнүгүүсү үчүн биргелешкен иш-аракеттерди аткаруу багытын көздөйт.

Шайлоолорго байкоо жүргүзүүнүн максаты – түпкүлүктүү бузуулар, шайлоочулардын келиши жана шайлоонун жыйынтыгы жөнүндө маалыматтарды кошуп, шайлоодо эл аралык стандарттарга жана улуттук мыйзамдарга шайкештикке профессионалдык, калыс жана өз маалында баалоону жарандарга жана кызыкдар жактарга берүү болуп саналат.

ДОЛБООР ЖӨНҮНДӨ

"2020-жылдагы Кыргыз Республикасынын парламенттик шайлоосуна көз карандысыз байкоо жүргүзүү" долбоору шайлоо процесстеринин ачык-айкындыгын жана өз убагында маалыматты камсыз кылууга, шайлоо чындыгында таза жана эркин өтүшүнө багытталган.

Көз карандысыз байкоо жүргүзүү долбоору төмөнкүлөрдү камтыйт:

- ✓ Кыргыз Республикасынын шайлоо мыйзамдарына талдоо жүргүзүү;
- ✓ Узак мөөнөттүү байкоочуларды даярдоо;
- ✓ Кыска мөөнөттүү байкоочуларды даярдоо;
- ✓ Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине шайлоого узак мөөнөттүү жана кыска мөөнөттүү ү байкоолорду уюштуруу;
- ✓ Шайлоолорду уюштурууга жана өткөрүүгө байланыштуу суроолор анын ичинде шайлоо жана Кыргыз Республикасындагы башка саясий процесстерине тийиштүү сандык жана сапаттык изилдөөлөрдү жүргүзүү;
- ✓ Жарандардын шайлоо укуктарына байланыштуу билим деңгээлин жогорулаткан кампанияларын ишке ашыруу жана жарандардын укуктук аң-сезимин жогорулатуу иштери.

Бул долбоор "Жалпы иш" коомдук фонду тарабынан USAID (ЮСАИД) колдоосу менен ишке ашырылууда.

ШАЙЛОО КҮНҮНӨ БАЙКОО ЖҮРГҮЗҮҮНҮН НАТЫЙЖАЛАРЫ

Шайлоо күнүнө байкоо жүргүзүү методологиясы

Бул шайлоодо "Жалпы иш" коомдук фонду добуш берүү күнүнүн жол-жоболорун жана процесстерин сактоонун өнүккөн методологиясынын бири – статистикалык байкоо жүргүздү. Бул методологиясы тандоонун статистикалык принциптерине негизделген жана шайлоо күнүндөгү процесстердин сапатын баалоо жана добуш берүүнүн расмий натыйжаларынын ишенимдүүлүгүн жана тактыгын аныктоо үчүн маалыматтарды тутумдуу топтоонун эң натыйжалуу жолу болуп саналат.

Статистикалык байкоо добуш берүү процесстеринин бардыгына системалуу жана бейтарап баа берүүгө мүмкүндүк берет: шайлоо участкакторун ачуу, добуш берүү, шайлоо участкакторун жабуу жана добуштарды эсептөө. Ошол эле учурда, бардык шайлоо процесстерине ар тараптуу байкоо жүргүзбөстөн, бул методдун натыйжалары так маалыматтарды бере албайт, анткени маалымат туура эмес же жетишсиз чогултулган маалыматтарга негизделиши мүмкүн. Статистикалык байкоо шайлоочулардын укуктук негиздерин жана мотивдерин баалоо мүмкүнчүлүгүн бербейт. Ошондой эле, бул метод шайлоо алдындагы мезгилде болуп өткөн, шайлоонун натыйжаларына белгилүү бир деңгээлде таасир этиши мүмкүн болгон окуялардын таасирин баалоого мүмкүнчүлүк бербейт.

Статистикалык байкоо шайлоо участкасы ачылган учурдан тартып, добуштарды эсептөө аяктаганга чейин жана GSM уюлдук байланыштын негизинде SMS билдирүүлөрү менен байкоочулардан Фонддун колл-борборуна маалыматтарды тез өткөрүп түрүүгө туш келди тандалган шайлоо участкаларында байкоочунун туруктуу болушун камсыз кылат.

Байкоо жүргүзүү үчүн Фонд көз карандысыз кыска мөөнөттүү байкоочуларды тартуу жөнүндө жарыялады жана өлкө боюнча 1176 арыз чогултту. Бардык колдонмолор кылдаттык менен текшерилип, тандалып алынды. Фонд шайлоо өткөрүү күнүнө даярдануу жана даярдануу үчүн 300 негизги жана резервдеги 75 талапкерди тандап алды.

Шайлоо күнү Фонд 300 кыска мөөнөттүү байкоочуларды, 58 узак мөөнөттүү байкоочуларды, 58 мобилдик топту жана 8 аймактык юристтерди өлкө боюнча ачылыш, добуш берүү, добуштарды саноо жана жыйынтыктарды чыгаруу процедураларын көзөмөлдөө үчүн жөнөттү. 300 көз карандысыз кыска мөөнөттүү байкоочулар өлкө боюнча 300 УШКга жайгаштырылды, алар туш келди, стратификацияланганын, интервалдык тандоо жолу менен тандалып алынган. Байкоо жүргүзүү үчүн УШКларды тандоонун ушул ыкмасынын аркасында бул тандоо репрезентативдүү болуп саналат.

Добуш берүү күнү

Ачылуу, добуш берүү, жабылуу жана жыйынтыктарды чыгаруу процедуралары негизинен мыйзамга ылайык жүргүзүлдү. АЭУну жана биометрикалык каттоону киргизүү менен добуш берүү күнү шайлоонун натыйжасына таасир эте алган олуттуу бузуулардын саны азайгандыгын белгилеп кетүү керек. Шайлоочуларды идентификациялоо процессин жана добуш берүү процессин автоматташтыруу – тигил же бул партияга же талапкерге добуш бергендердин санын манипуляциялоо менен байланышкан бузуулардан алыс болууга мүмкүндүк берет. Алсак, шайлоо участкакторунда, негизинен, УШКлардын мүчөлөрүн даярдоонун деңгээли жана сапаты

менен көбүрөөк байланышкан жол-жоболук бузуулар байкалган. Мисалы, шайлоо күнү эң көп жайылтылган бузуу болуп, участкату ачуу, чүчүкулак өткөрүү, АЭУнун бузулушу болду.

Шайлоо күнүндөгү көйгөйдү азайткан технологиялык процессти жакшыртууну эске алып, добуш берүү үчүн имараттын тышында болгон бузууларга өзгөчө көңүл буруу керектигин белгилейбиз. Участоктордун айланасындагы кырдаалды баалоо үчүн Фонд 58 мобилдик команданы ишке тартты, алар 452 УШКнын айланасында байкоолорду жүргүзүштү. Мобилдик командалардын байкоолорунун натыйжасы участкатордун 6%ында түрдүү саясий партиялар шайлоочуларды массалык түрдө ташып келүүнү уюштургандыгын, жана шайлоо күнү бою мыйзамсыз түрдө үгүт иштерин жүргүзгөндүгүн көрсөттү.

"Жалпы иш" коомдук фондунун статистикалык байкоосу боюнча, 2020-жылдагы шайлоого 56% катышып, 1,7% ката кетирген. Салыштыруу үчүн, БШКнын 4-октябрда саат 22:30га карата берген маалыматы боюнча, БШК 56,2% ды түздү. Акыркы 2015-жылдагы парламенттик шайлоого салыштырмалуу шайлоочулардын активдүүлүгү (37,9%) 18,3% га көбөйгөн.

Шайлоо участкаларынын ачылышы

Байкоочулар шайлоонун майда мыйзам бузуулар менен башталгандыгын билдиришти. "Жалпы иш" КФ байкоочуларынын дээрлик баарына шайлоо процессине байкоо жүргүзүү мүмкүнчүлүгү берилди.

УШКдын көпчүлүгү (83%) чогулуштарды 07:30 чейин өткөрүштү, 28% шайлоо участкалары добуш берүү үчүн 8:00 чейин, 71% - 8:00 жана 1% дан бир аз кеч ачты.

Байкоочулардын айтымында, шайлоо участкаларынын 68,3% мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар (ДМЧА) үчүн толук жеткиликтүү, дагы 11,3% ы жарым-жартылай жеткиликтүү. УШКлардын 20,3% мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн жеткиликсиз болгон.

Көпчүлүк шайлоо участкаларында УШКлардын 91% ачылыш учурунда COVID-19 сактык чараларын сакташкан. Бул чаралар УШКлардын 7,7% деңгээлинде жарым-жартылай аткарылды.

Байкоочулардын 96,3% байкоо жүргүзүүдө же байкоо жүргүзүү үчүн маалымат алууда эч кандай тоскоолдуктарга туш болгон жок, ал эми 98% байкоочулар добуш берүүнүн натыйжаларына таасир этиши мүмкүн болгон олуттуу мыйзам бузууларга туш болушкан жок (саат 8:00гө чейин).

96% шайлоо участкаларында чүчүкулак мыйзам чегинде жүргүзүлдү. Алардын 99,7% бош үкөктөрдү көрсөтүп, 99% туура бекитилген. Кол коюлган текшерүү тизмеси урнага түшүрүлүп, алынган шайлоо бюллетендери шайлоо участкаларынын 93,3% кайра саналды.

Добуш берүү жана шайлоочулардын келиши

Байкоочулар добуш берүү жалпысынан тынч өткөнүн, бирок процедуралык жана анда-санда болгон олуттуу мыйзам бузуулар байкалганын билдиришти. "Жалпы иш" коомдук фондунун байкоочуларынын дээрлик бардыгы байкоо жүргүзүүгө толук мүмкүнчүлүк алышты. Бирок 4% шайлоо участкаларында УШК мүчөлөрүнүн талаптагыдай иштебегендигинен байкоо жүргүзүү кыйында турду.

Саат 8:00дөн 10:00гө чейин добуш берүү процесси жана шайлоочулардын келиши. Байкоочулардын маалыматы боюнча, саат 10:00гө карата шайлоочулардын катышуусу республикада 1,1% каталык менен 8,6% түздү. Шайлоочулар 82% шайлоо участкаларында COVID-19га байланыштуу сактык чаралары боюнча сунуштоолорду аткарып, 17% жарым-жартылай аткарышты. Шайлоо участокторунун 52% га жакынын алдын алуу боюнча этияттык чараларды сактагандыгына байланыштуу байкоочулар кезектер чыкканы жөнүндө айтышкан.

Саат 8:00дөн 12:00гө чейин добуш берүү процесси жана шайлоочулардын келиши. Байкоочулардын маалыматы боюнча, саат 12:00гө карата шайлоочулардын катышуусу бул республика боюнча 0,6% каталык менен 21% түздү. УШКдагы байкоочулардын маалыматы боюнча №2 форма боюнча 300 шайлоо участогунда 54 096 шайлоочу катталган, бул 1,8% катачылык менен республикада 13% ды түзөт. Участокко катталган №2 форма боюнча арыздардын максималдуу саны 1309 адам. Бардык 300 шайлоо участкаларында добуш берүү тынч өттү. Шайлоо участкаларынын ичинде же сыртында шайлоочуларды коркутуу, кысым көрсөтүү же коркутуу учурлары болгон жок. Шайлоо участкаларынын 1,3% байкоочулар байкоо жүргүзүүдө тоскоолдуктарга дуушар болушту жана добуш берүүнүн жыйынтыктарына таасир этиши мүмкүн болгон башка мыйзам бузууларды айтышты. Байкоочулардын 98,7% байкоо жүргүзүүдө же маалымат алууда тоскоолдуктарга жана башка мыйзам бузууларга туш болгон жок.

Саат 8:00дөн 14:00гө чейин добуш берүү процесси жана шайлоочулардын келиши. Байкоочулардын маалыматы боюнча, саат 14:00гө карата шайлоочулардын катышуусу республика боюнча 0,7% каталык менен 30% ды түздү. УШКлардын 80% өз ишинде COVID-19га байланыштуу көрсөтмөлөрдү карманган, 18% УШКларда бул чаралар жарым-жартылай аткарылган. Шайлоо участкаларынын 49,3% байкоочулар кезектер COVID-19 алдын алуу чараларын сактоого байланыштуу келип чыккандыгын билдиришти. Байкоочулардын 99,3% байкоо жүргүзүү же маалымат алуу үчүн тоскоолдуктарды башынан өткөрүшкөн жок жана 98% байкоочулар добуш берүүнүн натыйжаларына таасир этиши мүмкүн болгон олуттуу мыйзам бузууларга туш болушкан жок, бирок 2% мындай окуялар жөнүндө билдиришти (саат 14:00гө чейин)

Саат 8:00дөн 16:00гө чейин добуш берүү процесси жана шайлоочулардын келиши. Байкоочулардын маалыматы боюнча, саат 16:00гө карата шайлоочулардын катышуусу республика боюнча 0,9% каталык менен 39% түздү. Көпчүлүк шайлоо участкаларында УШКлардын 86,7% COVID-19га байланыштуу сактык чараларын сакташты, 12,7% УШКларда бул чаралар жарым-жартылай аткарылды.

Саат 8:00дөн 18:00гө чейин добуш берүү процесси жана шайлоочулардын келиши. Байкоочулардын маалыматы боюнча, саат 18:00гө карата шайлоочулардын катышуусу республикада 1,0% каталык менен 47% түздү. УШКлардын 78,8% өз ишинде COVID-19га байланыштуу көрсөтмөлөрдү сакташкан, 19,7% УШКларда бул чаралар жарым-жартылай аткарылган. Шайлоо участкаларынын 34,3% байкоочулар кезектер COVID-19 алдын алуу боюнча сактык чараларын сактоого байланыштуу келип чыккандыгын билдиришти.

Саат 8:00дөн 20:00гө чейин добуш берүү процесси жана шайлоочулардын келиши. Саат 20:00гө карата шайлоочулардын катышуусу республика боюнча 1% каталык менен 56% ды түздү. Шайлоо участкаларынын 10% шайлоочулардын тизмесинде жоктугунан добуш бере албай калган 10дон ашык адам болгон. Ушундай көйгөйлөргө 61% шайлоо участкаларында аз сандагы адамдар дуушар болду. Шайлоочуларды идентификациялоо, эреже боюнча, эч кандай дооматтарсыз өттү. 10 же андан көп шайлоочу идентификациялоодон өтпөстөн добуш берүүгө кое берилгендиги жөнүндө байкоочулар билдирген бир да шайлоо участогу болгон эмес. Шайлоо участкаларынын 91% техникалык көйгөй болгон жок. Бирок, 8% шайлоо участкаларында, мындай мүчүлүштүктөрдөн улам, шайлоочулардын аз саны (шайлоо участкаларынын ар биринде бештен же андан аз адам) добуш бере алышкан жок. Шайлоо участкаларынын дээрлик бардыгында (99%) шайлоочулардын тизмесине кирбей туруп, кимдир-бирөө добуш берүүгө уруксат берген учурлар болгон жок. Шайлоо участкаларынын 2% шайлоочуларга карата коркутуу жана/же кысым көрсөтүү байкалган. Шайлоо участкаларынын 4% га добуш берүү күнүндө добуш берүүчү жайда турушу мүмкүн болбогон адамдардын катышуусу белгиленген. Шайлоочуларга пара берүү жана шайлоо алдындагы үгүт өнөктүгүнүн шарттарын бузуу менен УШКнын 3% байкалган.

Жабуу жана добуштарды эсептөө

Байкоочулар добуш берүү процесси анча-мынча процедуралык мыйзам бузуулар жана кээ бир олуттуу мыйзам бузуулар менен аяктагандыгын билдиришти. Бардык байкоочулар добуштарды эсептөө процессин эркин байкай алышты. Дээрлик бардык шайлоо участкалары (94,3%) өз убагында жабылды, ал эми 4,7% саат 20:00гө чейин жана расмий жабылгандан кийин 1% жабылды. Шайлоо мыйзамы шайлоо участогунун имаратында жайгашкан адамдарга саат 20:00дө добуш берүүгө мүмкүндүк берет, ал эми участкадан тышкары адамдар добуш бере алышпайт. Жабылып жатканда эл шайлоо участкаларынын 8% кезекте турган. Саат 20:00гө карата шайлоо участкаларынын 5,7% добуш бере албаган шайлоочулар болгон.

98% шайлоо участкаларында колдонулбаган бюллетендер мыйзамга ылайык жокко чыгарылды. Мобилдик урналар мыйзамга ылайык 96% шайлоо участкаларында ачылды. Бюллетендерди эсептөө ачык жана айкын жүргүзүлдү. Шайлоо бюллетендерин кол менен саноо 99% шайлоо участкаларында ачык жүргүзүлдү. Шайлоо участкаларынын 1% гана УШКлар протоколго кол коюудан мурун болгон арыздарды карашкан эмес.

Протоколдор байкоо жүргүзүлгөн бардык шайлоо участкаларында түзүлгөн. Шайлоо участкаларынын 96%ында байкоочулар шайлоочуларга берилген бюллетендердин саны жөнүндө актыны жана добуш берүүнүн натыйжаларын кол менен эсептөө

протоколунун күбөлөндүрүлгөн көчүрмөсүн, ал эми 99% идентификациялык шаймандардан жана урналардан протоколдордун көчүрмөсүн ала алышты.

Жабуу жана эсептөө процедуралары учурунда УШКлардын 89,6% COVID-19га байланыштуу сактык чараларын / сунуштоолорду, 6,1% УШКлар бул иш-чараларды жарым-жартылай аткарган. Байкоочулардын 98,3% байкоо жүргүзүү же маалымат алуу үчүн эч кандай тоскоолдуктарга туш болушкан жок. Байкоочулардын 99% добуш берүүнүн жыйынтыктарына таасир этиши мүмкүн болгон олуттуу мыйзам бузууларга туш болгон жок.

Мобилдик байкоо жүргүзүү

58 мобилдик топ шайлоо участкаларынын айланасындагы кырдаалды көзөмөлдөө үчүн 452 ар кандай УШКларда болушту. Көчмө бригадалар 407 шайлоо участогунун айланасындагы кырдаалды тынч деп мүнөздөсө, 28 шайлоо участкасында курч кырдаал катталды. 17 шайлоо участкасында мобилдик топторго кырдаалды баалоо кыйынга турду.

COVID-19 алдын алуу боюнча сактык иш-чараларынын сакталгандыгына байланыштуу, шайлоо участкаларынын дээрлик үчтөн биринде узун кезектер байкалды. 19 УШКда күчтүү

конституциялуу адамдардын катышуусу байкалган, бирок алардын иш-аракеттерин мобилдик топтор барганда мыйзамсыз деп эсептөө мүмкүн эмес. 29 УШКда шайлоочуларды массалык ташуу, 26 шайлоо участкасында мыйзамсыз үгүт иштери жүргүзүлүп жаткандыгы байкалган.

Добуш берүү күнүндөгү бузуулар

2020-жылдын 4-октябрында добуш берүү күнү шайлоо мыйзамдарын бузган 67 учур Фонд тарабынан катталган. Добуш берүү күндөгү бузууларга талдоо көрсөткөндөй, бузуулардын көпчүлүгү шайлоо комиссияларын ачууда, отурумдарды жана чүчүкулак өткөрүүдө, ТШКлардан УШКлар алган бюллетендерди кайра саноодо, добуш берүүнүн жашыруундуулугун бузууда, АЭУнун жана жабдуунун бузулушунда, шайлоочуну идентификациялоодо болгон.

Коомдук байкоочулар жана юристтер тарабынан УШКлардагы мыйзам бузуулар боюнча берилген жалпы актылардын саны 50, ТШКларга даттануулар - 10, ички иштер органдарына арыздар - 2 жана инциденттердин толтурулган формалары – 6 ны түздү.

Шайлоо күнүндө аймактык тилкелерде көпчүлүк мыйзам бузуулар Бишкек шаарында, ошондой эле Ош жана Чүй облустарында катталган.

- Ош облусу боюнча жалпы 13 мыйзам бузуу катталып, 1 мыйзам бузуу боюнча Ош облусунун ички иштер башкармалыгына “Башка шайлоочунун ордуна добуш берүү” Жоруктар жөнүндө кодексин беренеси боюнча арыз берилген, ушул факт боюнча сотко чейинки өндүрүш иштери жүрүп жатат, 12 мыйзам бузуу боюнча актылар түзүлгөн.
- Жалал-Абад облусунда 7 мыйзам бузуу катталып, 5 учур боюнча акт түзүлүп, 2 учур боюнча инцидент формалары толтурулган, анткени мыйзам бузуулар жеринде жоюлган.
- Баткен облусунда 7 мыйзам бузуу катталды, 4 мыйзам бузуу боюнча Баткен облусундагы юрист ТШКга арыз менен кайрылган, анда 3 арыз канааттандырылган, 1 баш тартылган, 2 мыйзам бузуу боюнча акт түзүлүп, 1 мыйзам бузуу фактысы боюнча инцидент толтурулган, анткени мыйзам бузуулар жеринде жок кылынган.
- Чүй облусунда 10 мыйзам бузуу катталып, ТШКга 2 мыйзам бузуу боюнча арыз берилген, бул арыздар боюнча расмий жооптор берилген эмес жана 9 мыйзам бузуу боюнча актылар түзүлгөн.
- Нарын облусунда 4 мыйзам бузуу катталып, 2 иш боюнча акт түзүлүп, дагы 2 учурда инциденттердин формалары толтурулган, анткени мыйзам бузуулар жеринде жоюлган.
- Талас облусунда 3 мыйзам бузуу катталып, бардык бузуулар боюнча ТШКларга даттануулар берилген жана бардык арыздар боюнча канааттандырылгыч жооптор алынган, УШКларга эскертүүлөр берилген.
- Ысык-Көл облусунда 3 мыйзам бузуу катталып, 2 учурда акт түзүлүп, 1 учурга инцидент формасы толтурулган, анткени мыйзам бузуу жеринде жоюлган.

- Бишкек шаарында 19 мыйзам бузуу катталып, 1 мыйзам бузуу боюнча ИИРБга КР Жазык кодексинин “Добуштарды сатып алуу” беренеси боюнча арыз берилген, бирок кийинчерээк далилдер жетишсиз болгондуктан кошумча тергөө жүргүзүүдөн баш тартылган, 3 мыйзам бузуу ТШКга берилген, бул даттануулар жана арыз боюнча расмий жооп берилген жок жана 15 мыйзам бузуу боюнча протокол түзүлгөн.

РЕЕСТР НАРУШЕНИЙ, ПОСТУПИВШИХ В КООРДИНАЦИОННУЮ ГРУППУ ОПЕРАТИВНОГО РЕАГИРОВАНИЯ ЦИКА В ДЕНЬ ГОЛОСОВАНИЯ.

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ ДЛЯ ПРИНЯТИЯ МЕР:

Всего:	160	48
ВЫХОД ИЗ СТРОЯ ОБОРУДОВАНИЯ	14	1
ПОДКУП ИЗБИРАТЕЛЕЙ	35	19
ЖАЛОБА НА ЧЛЕНОВ УИК	24	3
НАРУШЕНИЕ САНИТАРНО-ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИХ ТРЕБОВАНИЙ	2	0
НАРУШЕНИЕ ТАЙНЫ ГОЛОСОВАНИЯ	13	0
НАРУШЕНИЕ УСЛОВИЙ ПРЕДВЫБОРНОЙ АГИТАЦИИ	18	8
МАССОВЫЙ ПОДВОЗ	11	2
ФОТОФИКСАЦИЯ БЮЛЛЕТЕНЕЙ ИЗБИРАТЕЛЯМИ	23	8
ДРУГИЕ НАРУШЕНИЯ	20	7

Салыштыруу үчүн, добуш берүү күнү БШКнын онлайн-реестрине 160ка чукул билдирүү келип түшкөн, алардын көбү добуштарды сатып алууга, УШК мүчөлөрүнө даттанууга жана добуш берүүнүн жашыруундуулугун бузууга тиешелүү болгон. Андан тышкары, үгүт иштеринин шарттарын бузгандыгы, жабдуунун бузулушу жана шайлоочуларды массалык түрдө ташып жеткирүү сыяктуу бузуулар белгиленген. Бул маалыматтар Фондунун статтык жана мобилдик байкоо жүргүзүүсүнүн натыйжаларын дагы жарым-жартылай чагылдырып турат.

Тиркеме 1. Бузуулар жөнүндө маалыматтар боюнча таблица

Бузуунун түрү	УШКларга берилген актылардын саны	АШКларга берилген даттануулардын саны	РОВДга берилген арыздардын саны	Толтурулган Инцидент формаларынын саны	Мыйзам бузуулардын жалпы саны
Добуш берүүчү үкөктөр (АЭУ, көчмө үкөктөр) демонстрациядан кийин мөөр басылган эмес (пломбаланган)	1				1
УШК мүчөлөрүнүн жолугушуусу мезгилсиз башталды / таптакыр жолугушуу болгон жок	8	1			9
Шайлоочуларга пара берүү (КР Кылмыш-жаза кодекси)			1		1
Башка шайлоочунун ордуна добуш берүү			1		1
Добуш берүү жараянын мыйзамсыз токтотуу же токтотуу туруу	1				1
Шайлоо процессинин катышуучуларына багытталган кол салуу, коркутуу, кысым жана тирешүү (КР КК)	1				1
Колдонулбаган бюллетендер эсептелген жок жана жокко чыгарылды		1			1
Шайлоочу идентификациялоочу шаймандардын техникалык бузулушунан улам добуш бере алган жок	4				4

АЭУ нөл дүмүрчөгү көрсөтүлгөн жок	3			1	4
Шайлоочу бюллетенди сүрөткө тартуу	3				3
Бюллетендерди кайра саноо болгон жок	6				6
УШКнын аймагында үгүт иштерин жүргүзүү жана бузуу (Кыргыз Республикасынын Бузуулар жөнүндө кодекси)	3	1			4
Добуш берүүнүн купуялуулугун бузуу	4			1	5
Шайлоочуларга берилген бюллетендердин саны жөнүндө актынын көчүрмөсү берилген эмес		1			1
УШКнын аймагында үгүт иштерин жүргүзүү жана бузуу (Кыргыз Республикасынын Бузуулар жөнүндө кодекси)	3	1			4
Добуш берүүнүн натыйжаларын кол менен эсептөө протоколунун көчүрмөсү берилген жок	2				2
Тартуу болгон жок	5	1			6
Шайлоо күнү шайлоо участкасында боло албаган адамдардын УШКларда болушу (КР Кылмыш-жаза кодекси)				1	1
Шайлоочулардын тизмеси менен иш жүргүзүлгөн жок	1			1	2

АЭУ аркылуу көчмө үкөктөрдөн бюллетендерди эсептөө жана өткөрүү болгон жок				1	1
Жайдан тышкары жерде шайлоочулардын арыздарынын реестри талаптагыдай түзүлгөн эмес		1			
Башка	5	2		1	8
Жалпы	50	9	2	6	67